

RECI MI ŠTO ČITAŠ
SUSRETI NAJČITATELJA NARODNIH KNJIŽNICA
BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE (2004.-2010.)

Ilija Pejić

Narodna knjižnica "P. Preradović" Bjelovar
ilija.pejic@knjiznica-bjelovar.hr

Uvod

Marko Marulić završio je spjev Judita 22. travnja 1501. godine pa se taj datum uzima kao Dan hrvatske knjige. Kako taj dan obilježiti i izbjeći stereotipe? Susret s piscem djeluje i previše uobičajenim. Kad knjižnica pripremi nekoliko programa u kojemu je predstavljanje djela nekog od hrvatskih književnika samo jedna točka, stječe se dojam da je jednoličnost razbijena. Govori se o hrvatskoj pisanoj riječi, o knjizi, nastupaju učenici osnovnih i srednjih škola i čitaju pjesme i prozne ulomke, njihovi ih vršnjaci glazbeno prate. Ali još uvijek to nije događaj koji bi privukao veći broj građana pa i medije. Tako je Matična služba došla na zamisao susreta najčitatelja kao svojevrsnog oblika natjecanja, a to je neosporno događaj koji mediji ne žele propustiti, tim više kad je riječ o 11.500 članova šest narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije.

Redoviti godišnji statistički pregledi rada narodnih knjižnica ne nude nam podatke iz kojih bismo doznali tko je i koliko čitao, koji su pisci, odnosno njihova djela čitana, koji su programi bili uspješni i puno posjećivani u protekloj godini pa je Matična služba prvotni koncept proširila i tim podacima, unijevši ih u anketni upitnik. Mjerilo za izbor najčitatelja je broj posuđenih (i pročitanih) knjiga. Uključena je sva literatura osim lektire. Suradnici susreta su knjižnica domaćin i Županijska matična služba, a pokrovitelj je nakladnik čiji su naslovi bili najčitaniji u prošloj godini. Obveze su pokrovitelja da dovede pisca koji će biti gost susreta i s kojim ćemo se taj dan družiti, prvo u programu, a poslije na domjenku te da najčitatelje nagradi svojim izdanjima, najčitanijim knjigama.

Ciljevi projekta:

- poticanje čitanja i promidžba hrvatske pisane riječi, knjige na neuobičajen način,
- okupiti sve sudionike koji odgajaju čitatelje i oblikuju naše svjetonazore: škole, knjižnice, nakladnike, medije i predstavnike vlasti, te

- ukazati na društvenu važnost knjižnica – susretništa u zajednici raznih društvenih skupina s različitim potrebama: za zabavom, druženjem, učenjem, stjecanjem znanja i vještina...

Zadaci projekta

Već pri organizaciji drugog susreta najčitatelja iskristalizirali su se zadaci koje moramo obaviti da bi projekt uspio:

- odrediti suradnike u projektu
- osmisliti i provesti anketni upitnik
- utvrditi najčitatelje
- utvrditi koja su djela hrvatskih i svjetskih pisaca najčitanija u prethodnoj godini
- utvrditi programe knjižnica u poticanju čitanja u prethodnoj godini
- odabrati pokrovitelja susreta
- odabrati mjesto susreta
- utvrditi program susreta
- oblikovati i izraditi pozivnicu susreta i plaketu kao priznanje.

Prvi susret najčitatelja

Prvi susret najčitatelja održan je 22. travnja 2004. u Narodnoj knjižnici “P. Preradović” u Bjelovaru s početkom u 12 sati. Pozivu su se odazvali pisci Ratko Bjeličić, Ivan Borković i Mirko Radnik. Pokrovitelj susreta Nova knjiga Rast nagradila je svojim izdanjima šestero najčitatelja: Amaliju Kranjec-Markešić iz Bjelovara, Filipa Vojtu iz Čazme, Mirjanu Moulis iz Daruvara, Željka Koprivnjaka iz Garešnice, Anu Kelemen iz Grubišnog Polja i Svjetlanu Kuserbanj iz Hercegovca. Goste je na početku susreta pozdravio Marinko Iličić, ravnatelj Knjižnice.

Drugi susret najčitatelja

Nakon provedenog anketnog upitnika tijekom siječnja 2006., dobili smo najčitatelje i najčitanije knjige u 2005. godini. Budući da su nam romani Gorana Tribusonina i pjesme Dragutina Tadijanovića te godine bila najčitanija djela, a njihov izdavač je Školska knjiga, izbor pokrovitelja lako je riješen. Među svjetskim piscima 2005. u našim knjižnicama najčitanija su bila djela Dana Browna, Joanne K. Rowling... Djeca su najviše čitala sagu o Harryju Potteru već spomenute J. K. Rowling. (Više u: R. S. *Tribuson, Tomić i Jergović su hit pisci: najčitanije knjige i najčitatelji*. // Bjelovarac, 9. 2. 2006., str. 5). Broj nagrađenih najčitatelja je povećan na 12. Susret je održan u Gradskoj knjižnici S. Kolara u Čazmi 22. travnja 2006. s početkom u 12 sati i na njemu su sudjelovali: Sandra Berak, urednica Školske knjige, učenici Gimnazije Čazma, Ilija Pejić, voditelj ŽMS-a, Vinka Jelić i Jadranka Kruljac-Sever iz čazmanske Knjižnice te Dinko Pirak, gradonačelnik. Pored knjiga, najčitatelji su dobili i plakete koje je grafički oblikovala i osmislila Sanja Jozić.

Najčitatelji 2005. bili su: Vera Kovačey, Zvonimir Kovačević, Arian Ribičić iz Bjelovara; Mario Cecelja, Marina Jurina iz Čazme; Adam Vuk, Ana Marušić iz Daruvara, Martina Vajdoher, Marina Piria iz Garešnice, Neven Obradović Kuridža, Ankića Škalec iz Grubišnog Polja te Jasmina Petreković iz Hercegovca. (Više u: Franjo Jagatić. *Daruvarski gimnazijalac najčitatelj*. // Večernji list, 28. 4. 2006., str. 20).

Treći susret najčitatelja

U novouređenoj i netom javnosti otvorenoj Pučkoj knjižnici Daruvar, održan je treći susret najčitatelja 23. travnja 2007. s početkom u 12 sati. Pokrovitelj susreta VBZ iz Zagreba doveo nam je Branislava Glumca, poznatog hrvatskog pisca, pjesnika i esejista s kojim smo se taj dan družili. Skup su na početku pozdravili Margot Močan, ravnateljica Knjižnice i Zvonko Cegledi, gradonačelnik. U programu su nastupili učenici Gimnazije Daruvar čitajući Glumčeve stihove te učenici Glazbene škole "Bruno Bjelinski" odsviravši nam nekoliko kompozicija na gitari. Najčitanija djela u 2006. u našim knjižnicama bile su knjige Ante Tomića (Veliki šoping, Što je muškarac bez brkova, Ništa nas ne smije iznenaditi), Renata Baretića (Osmi povjerenik), Mire Gavrana (Profesorica iz snova), Marije Jurić Zagorke (Jadranka, Gordana, Kamen na cesti...). Među svjetskim piscima, najčitaniji su ponovno Dan Brown (Anđeli i demoni, Da Vincijev kod), Orhan Pamuk (Zovem se Crvena, Snijeg). (Više u: *Među 12 i oni čiji vršnjaci tek uče slova: Županijska matična služba Narodne knjižnice "P. Preradović" i ove godine proglašava najčitatelje i najčitanije knjige*. // Bjelovarac, 8. 3. 2007., str. 10.)

Najčitatelji 2006. godine bili su: Darko Plivelić, Ema Gregurić, Svea Babić iz Bjelovara; Đurđa Jančić, Ema Baltić iz Čazme; Žana Smiljanić, Melanija Krušinski, Mateo Pjerbon iz Daruvara; Nataša Brnjilović, Vanja Margeta iz Garešnice; Veronika Matković, Ana Kelemen iz Grubišnog Polja; Leon Kuserbanj i Monika Horvat iz Hercegovca. (Više u: M. Pn. *Knjiga jača od interneta*. // Večernji list, 24. 4. 2007., str. 24.)

Četvrti susret najčitatelja

Četvrti susret najčitatelja održan je u Hrvatskoj knjižnici "Đ. Sudeta" Garešnica 22. travnja 2008. s početkom u 12 sati. Pokrovitelj susreta bilo je Znanje, nakladnička kuća iz Zagreba. Uz urednika Igora Gerenčera u programu je sudjelovao i Hrvoje Kovačević, poznati pisac za djecu i mlade. Domaćin susreta, garešnička Knjižnica, priredila je bogat kulturno umjetnički program u kojemu su učenici Osnovne škole pročitali ulomak iz Kovačevićeva romana, a čuli smo i recital Dječjeg odjela uz glazbenu pratnju učenika Glazbene škole "M. Pozaić". Prije samog početka programa, susret su pozdravili Maja Dizdarević, ravnateljica Knjižnice i Milan Sužnjević, gradonačelnik.

Najčitanija djela u 2007. bila su ponovno Gorana Tribusona (Kuća u kojoj stanuje vrag, Gorka čokolada), Ante Tomića (Građanin pokorni), Romana Baretića (Pričaj mi o njoj), Davorina Domazeta Loše (Klonovi nastupaju). Iz svjetske

književnosti, pozornost čitatelja privukli su Dan Brown, Meg Cabot (Princezini dnevnici), Orhan Pamuk, Cecilia Aheron (P.S. Volim te), Michel Benoit (Tajna trinaestog apostola). Od dječjih pisaca najčitaniji su: J. K. Rowling (Harry Potter i darovi smrti), Sanja Polak (Dnevnik Pauline P), R. L. Stine (Mjesečarka, Nova učenica, Mali logor užasa), Hrvoje Kovačević (Tajna ribljeg oka, Tajna mačje šape...). (Više u: R. S. *Najčitaniji Goran Tribuson. Tko su najčitatelji Bjelovarsko-bilogorske županije?* // Bjelovarac, 28. 2. 2008., str. 8.)

Najviše knjiga tijekom 2007. posudili su: Tina Rea Takač, Antonija Mikačević, Darko Plivelić i Zlatko Turković iz Bjelovara; Ivka Josipović i Božica Golubić iz Čazme; Valentina Hadžina i Katarina Pranjić iz Daruvara; Mira Milutin, Dominik Martinjač i Kristina Kanižaj iz Garešnice; Đurđa Stepić i Dalibor Toplak iz Grubišnog Polja te Željko Kostelac i Karla Vlahović iz Hercegovca. (Više u: Š. Štandar. *Lani pročitala 180 knjiga: priznanja županijskim najčitateljima.* // Zvono, br. 51, Bjelovar, 2. 5. 2008., str. 38.)

Peti susret najčitatelja

I prije no što je svečano otvorena i građanima predana novouređena, proširena i opremljena Gradska knjižnica "M. Lovrak" u Grubišnom Polju svoja je vrata otvorila Petom susretu najčitatelja. Na početku brojne goste i uzvanike (učenike, učitelje, roditelje i ostale građane) pozdravili su gradonačelnik gospodin Zlatko Mađeruh i ravnateljica Knjižnice gospođa Ivana Ledić. Učenice Srednje škole "B. Kašić" Grubišno Polje, Mirela Horvat, Iva Mojžeš i Valentina Milković pročitale su ulomak iz romana J. Matanović *Tko se boji lika još*, a Marin Babić (gitara) i Tomislav Babić (harmonika), učenici Područnog odjela Glazbene škole "B. Bjelinski" Daruvar nastupili su u glazbenom dijelu. Gošća ovog susreta bila je poznata hrvatska književnica i sveučilišna profesorica Julijana Matanović, koju nam je predstavio urednik i pjesnik Ivica Prtenjača. Budući da su Profilova izdanja bila najčitanija u 2008., Ivica Prtenjača je tom prigodom nagradio najčitatelje njihovim izdanjima. Uz uobičajenu plaketu, knjige su dobili: Loida Šerfezi i Violeta Robić iz Grubišnog Polja, Darko Plivelić, Ksenija Blažeković, Dinko Ezgeta i Veronika Poljak iz Bjelovara, Petar Lončarević i Lucija Prišljin iz Čazme, Jasna Radosavljević, Filip Mijić i Tvrtko Bilješковиć iz Daruvara, Ljiljana Leksa i Hana Gerić iz Garešnice te Blanka Stejskal i Karla Vlahović iz Hercegovca.

(O susretu i najčitateljima više u: Igor Kokoruš. *Darko Plivelić – bjelovarski najčitatelj : Knjižnica Petar Preradović : proglašeni županijski najčitatelji.* // Bjelovarski list, Bjelovar, 3. 3. 2009., str. 9.; *Knjižnica Mato Lovrak : Nagrade županijskim najčitateljima.* // Bjelovarski list, Bjelovar, 27. 4. 2009., str. 18.; *Knjiga – idealan životni partner i spas.* // Večernji list (Podravina i Bilogora), Zagreb, 23. 4. 2009., str. 7.)

Tijekom 2008. najviše su posuđivani naslovi: Naš čovjek na terenu Roberta Perišića, Divlja plaža i Uzvratni susret Gorana Tribusona, Frida ili o boli Slavenke Drakulić, djela Marije Jurić Zagorke, Tko se lika boji još Julijane Matanović... Iz

svjetske književnosti treba ovdje istaknuti djela Stephenie Meyer Sumrak, Pomrčina, Praskozorje, Cecilie Ahern Na kraju duge, P.S. Volim te Ayaan Hirsl Nevjernica – moj život... Od publicističkih uspješnica najviše su čitane Nova zemlja E. Tollea, Stoljeće rata W. Engdahla, Loša strategija vučjeg čopora D. Domazeta Loše... Djela Sanje Polak, Mire Gavrana, A. de Petigny i J. K. Rowling ponovno su plijenila pažnju najmlađih.

Susret je nastavljen neformalnim druženjem s J. Matanović i I. Prtenjačom na domjenku što su nam ga priredili Grad Grubišno Polje i Gradska knjižnica.

Šesti susret najčitatelja

U prepunoj dvorani Osnovne škole S. Kolara u Hercegovcu održan je 22. travnja 2010. godine s početkom u 12 sati Šesti susret najčitatelja BBŽ-a, a u povodu Dana hrvatske knjige. Književnicu Maju Sačer i sve nazočne na početku programa pozdravio je načelnik Boro Bašljan, a potom smo čuli nekoliko moslavačkih napjeva u izvođenju Školsko-tamburaškog orkestra i ulomak iz knjige *Božji grijesi* koji su pročitali učenici Literarno-novinarske družine OŠ S. Kolara Hercegovac. Gošća ovogodišnjeg susreta, mlada autorica Maja Sačer, nadahnuto je odgovarala na brojne upite prisutnih: o najdražim piscima, o pisanju kao vještini kojoj prethodi čitanje, druženje s knjigom, razmišljanje, vrednovanje, prihvaćanje, odbacivanje... Pisanje i čitanje nerazdvojne su čovjekove pratiteljice i bez njih on ne može ništa postići u svijetu punom znakova, zamki, zabluda, ispraznosti... Čitanje otvara vrata, a na tebi je ući ili ne ući.

Ponovno je od 11.500 članova računalom izvučeno 15 najčitatelja i oni su nagrađeni plaketom i vrijednim knjigama Algoritma iz Zagreba, pokrovitelja susreta. Među nagrađenim najčitateljima 2009. jesu: Zlatko Turković, Darija Šimić, Ivona Brezić i Josipa Haraminec iz Bjelovara, Gordana Dikić i Tea Baltić iz Čazme, Sanja Stošić, Karlo Kuzle i Zdenka Starek iz Daruvara, Romana Kovač i Magdalena Batinić iz Garešnice, Anita Matijašević i Valentina Ivašćanin iz Grubišnog Polja te Slaven Marenić i Tara Pokopac iz Hercegovca. Čitatelji su u 2009. najviše čitali knjige Ante Tomića (*Čudo u Poskokovoj Dragi*), Danijele Trbović (Hrvatica, majka, katolkinja), Mire Gavrana (*Jedini svjedok ljepote*), Miljenka Jergovića (*Volga, Volga*), Julijane Matanović (*Knjiga od žena, muškaraca, gradova i ristanaka*), Mirjane Krizmanić (*Tkanje života, Živjeti s različitima*), Romana Baretića (*Hotel Grand*), Sanje Polak (*Dnevnik Pauline P.*), Stephenie Meyer (*Sumrak, Praskozorje...*), Victorie Hislop (*Otok*), Williama P. Younga (*Koliba*), Stiega Larsona (*Muškarci koji mrze žene, Djevojka koja se igrala vatrom*), Meg Cabot (*Princezini dnevnici*).

Zahvaljujući gostoljubivim domaćinima i suorganizatorima Hrvatskoj knjižnici Hercegovac, Općini Hercegovac i Osnovnoj školi Hercegovac na divnom druženju, najavljen je 7. susret u Bjelovaru iduće godine.

(Više u: *Zlatko Turković lani pročitao 170 knjiga : najčitatelji i najčitanije knjige.* // Bjelovarac, Bjelovar, 11. 2. 2010. str. 27; *Karlo (8) : Svaki dan pročitam jednu knjigu.* // Bjelovarski list, Bjelovar, 15. 2. 2010., str. 24.)

Umjesto zaključka

Projekt *Susret najčitatelja* koji zajednički organiziraju knjižnice i Županijska matična služba naišao je na dobar prijem u javnosti, mediji su mu prepustili dosta prostora pa se za njegovu budućnost ne treba brinuti. Iz anketnog upitnika doznajemo tko su najčitatelji i koje su knjige bile najčitanije, odnosno koje su susrete, izložbe i slične poticajne programe knjižnice imale u protekloj godini. Do danas je nagrađeno 78 najčitatelja, a pokrovitelji susreta bili su: Nova knjiga Rast, Školska knjiga, VBZ Zagreb, Znanje Zagreb, Profil Internacional Zagreb i Algoritam Zagreb. Najčitaniji hrvatski pisci su: Goran Tribuson, Ante Tomić, Miljenko Jergović, Pavao Pavličić, Julijana Matanović, Miro Gavran, Slavenka Drakulić, Renato Baretić, Robert Perišić, Davorin Domazet Lošo, Marija Jurić Zagorka... Među svjetskim piscima čitatelji najčešće posežu za djelima D. Browna, O. Pamuka, P. Coelho, M. Cabot, M. Benoit, J. K. Rowling, B. Rhonde, D. Icke, W. Engdahla, E. Tolle... Dječji pisci J. K. Rowling, S. Polak, H. Kovačević, M. Gavran, S. Pilić, S. Lovrenčić, R. L. Stine, A. de Petigny... najomiljenija su lektira najmlađima.

Obilježiti Dan hrvatske knjige bez uobičajenih stereotipa bio je prvotni cilj susreta, koji je nakon nekoliko godina dobio svoj ustaljeni i u javnosti prepoznatljiv oblik izgrađen zajedničkim zalaganjem knjižničara, nakladnika, učenika, učitelja i medija. U središtu je hrvatska pisana riječ, knjiga, koja svojom magijom privlači mnogobrojne čitatelje.